

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
INSPECTORATUL DE INTEGRITATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 287/21**

mun. Chișinău

04 decembrie 2020

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Natalia IVANOV, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Savițki Elena, IDNP – [REDACTED], a.n. [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], primar în s. Borogani, r-l Leova, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 05 august 2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare - ANI) a fost înregistrată sesizarea nr. C-375/20, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Savițki Elena, IDNP – [REDACTED], a.n. [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], primar în s. Borogani, r-l Leova.

La 14 august 2020, în conformitate cu prevederile art. 30, alin. (1) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Din conținutul sesizării și materialelor atașate rezultă că, în rezultatul alegerilor locale generale petrecute la 14.06.2015 și 20.10.2019, dna Savițki Elena, ar fi fost aleasă în calitate de primar al s. Borogani, r-l Leova.

Autorul sesizării invocă pretenții față de eventualele conflicte de interese admise de dna Savițki Elena în activitatea sa de primar prin angajarea persoanei apropiate, dlui [REDACTED] – soțul acesteia, în calitate de șofer la primăria pe care o conduce.

Conturându-se o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, exprimate prin eventuala luare a deciziilor și semnare a actelor administrative și juridice în situații de conflict de interese în privința persoanei apropiate, la 22.08.2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere al controlului nr. 411/21, în privința dnei Savițki Elena, în calitate de primar al s. Borogani, r-l Leova, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-21/3875 din 22.08.2020, recepționată la 26.08.2020 prin avizul de recepție DS9350369409AS, dna Savițki Elena a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Prin scrisoarea nr. 04-21/C-375/20 din 22.08.2020, recepționată la 26.08.2020 prin avizul de recepție DS9350369414AS inspectorul de integritate a informat și autorul sesizării referitor la inițierea în privința dnei Savițki Elena a controlului dat.

Ulterior, la data de 17.09.2020 și 23.09.2020, în cancelaria ANI au fost înregistrate două sesizări similare, nr. C-542/20 și nr. C-556/20 referitoare la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Savițki Elena, în calitate de primar al s. Borogani, r-l Leova.

Inspectorul de integritate menționează faptul că, sesizările menționate supra au fost conexe da dosarul de control.

Conform art. 85 alin. (3) al Codului administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților.

Potrivit art. 87 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (2) și (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele informaționale de stat (inclusiv din Registrul informațional de management a documentelor electronice al ANI), Registrul declarațiilor privind conflictele de interese înregistrat în cadrul ANI cu nr. 51 la 12.09.2018, Sistemul informațional „e-Integritate”, Registrul de Stat al populației, și solicitate Comisiei Electorale Centrale (solicitarea nr. 04-21/3876 din 22.08.2020) și Primăriei s. Borogani, r-l Leova (solicitarea nr. 04-21/3977 din 01.09.2020) informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin informațiile conținute în scrisoarea **Comisiei Electorale Centrale**, nr. CEC 8/2663 din 25.08.2020 (anexate la materialele dosarului de control), ca răspuns la solicitarea nr. 04-21/3876 din 22.08.2020, s-a constatat că dna Savițki Elena a exercitat/exercită 2 mandate de primar în s. Borogani, r-l Leova în următoarele perioade:

- 2015-2019 – mandat validat prin Hotărârea Judecătorei Leova, dosar nr. 3CA-66/2015 din 02.07.2015;

- 2019- prezent – mandat validat prin Hotărârea Judecătorei Cimișlia, sediul central, dosar nr. 3-91/19 din 03.11.2019.

Prin răspunsul **Primăriei s. Borogani, r-l Leova**, înregistrată în cancelaria ANI cu nr. 7072 din 21.09.2020 (anexat la materialele dosarului de control), ca răspuns la solicitarea nr. 04-21/3977 din 01.09.2020, s-a stabilit că, exercitând mandatele de primar al s. Borogani, r-l Leova, dna Savițki Elena a emis și semnat acte administrative și juridice în privința dlui [REDACTAT]

[REDACTAT] după cum urmează:

1. Contractul individual de muncă, nr. 1 din 04.01.2016;
2. Contractul (fără număr) din 04.01.2016 de răspundere materială integrală;
3. Fișa postului dlui [REDACTAT];
4. Dispoziția nr. 4 din 04.01.2016 “Cu privire la angajare”;
5. Dispoziția nr. 35 C din 30.08.2017 “Cu privire la acordarea concediului de odihnă dlui [REDACTAT]”;
6. Dispoziția nr. 55 C din 01.12.2017 “Cu privire la acordarea concediului de odihnă dlui [REDACTAT]”;
7. Dispoziția nr. 4 C din 01.02.2017 “Cu privire la plata premiului pe anul 2016”;
8. Dispoziția nr. 9 C din 30.01.2018 “Cu privire la plata premiului pe anul 2017”;
9. Dispoziția nr.09 C din 06.02.2019 “Cu privire la acordarea premiului anual personalului din unitățile bugetare pentru 2018”;
10. Dispoziția nr.07 C din 06.02.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
11. Dispoziția nr.22 C din 08.04.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;

12. Dispoziția nr.25 din 03.05.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
13. Dispoziția nr.28 C din 31.05.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
14. Dispoziția nr.41 C din 10.07.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
15. Dispoziția nr.59 C din 09.09.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
16. Dispoziția nr.84 C din 04.11.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
17. Dispoziția nr.87 C din 04.12.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
18. Dispoziția nr.2 C din 02.01.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
19. Dispoziția nr.37 C din 05.03.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
20. Dispoziția nr.38 C din 01.04.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
21. Dispoziția nr.55 C din 05.05.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
22. Dispoziția nr.56 C din 04.06.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
23. Dispoziția nr.69 C din 06.07.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
24. Dispoziția nr.76 C din 03.08.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
25. Dispoziția nr.81 C din 08.09.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”.

Conform datelor conținute în **Registrul de stat al populației și Sistemului informațional „e-Integritate”** s-a stabilit că dl [REDACTAT], a.n. [REDACTAT], IDNP - [REDACTAT] este soțul dnei Savițki Elena.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-21/5322 din 03.11.2020, recepționată la 10.11.2020 prin avizul de recepție DS8000279240AS, dna Savițki Elena a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate pentru a-și prezenta punctul de vedere asupra obiectului controlului.

În punctul său de vedere, înregistrat în cancelaria ANI cu nr. 9042 din 24.11.2020, dna Savițki Elena a indicat următoarele:

„În calitate de primar al satului Borogani, raionul Leova, la 02.01.2016, l-am angajat la aceeași instituție, pe cet. [REDACTAT], cu care sunt în relații apropiate cu caracter patrimonial – soț, în funcția de șofer, prin cumul la 0,5 unități. Această acțiune a fost dictată exclusiv de interesul public, cu scopul de a ajuta APL să-și atingă scopurile strategice și operaționale, folosind experiența profesională în domeniul auto și mecanicii auto, abilitățile, deprinderile, disponibilitatea persoanei angajate (soțului) pentru lucru cu program prelungit, nenormat, în anumite condiții neordinare, în zile de odihnă, zile libere legale, sărbători naționale și religioase, pe timp de noapte, etc.

Țin să menționez că în perioada anterioară angajării soțului, [REDACTAT], în calitate de șofer, la Primăria Borogani, în cadrul unui seminar informativ, organizat de către CNI la

Leova, am fost consultată că angajându-l pe soț în funcția de șofer, nu apare nici un conflict de interese, căci șoferul nu are acces la informațiile cu care se operează în instituție.

Primăria satului Borogani are la balanță autoturismul marca CHERY TIGGO, anul producerii 2008. În 2015, când mi-am început activitatea de primar, mi-a fost predat acest autoturism nefuncțional. Am întreprins acțiunile necesare pentru a-l repara și a-l utiliza în interesul primăriei, pentru transportarea tuturor funcționarilor.

Personal am permis de conducere și pentru a mă deplasa în raza localității, raionului, pe timp de zi, nu am necesitatea de a avea un șofer, însă am angajat un șofer din următoarele motive:

- pe parcursul activității în calitate de primar am constatat că autoturismul primăriei este într-o stare tehnică nesatisfăcătoare și permanent este nevoie de intervenție a unui specialist în domeniul auto, mecanică auto, pentru a-l întreține în stare funcțională, or eu, în calitate de primar, nu am timp pentru aceste lucruri, totodată nu am nici cunoștințe în acest domeniu;
- pentru mine, ca și femeie, este obositor să conduc pe distanțe mai mari – Chișinău, Cahul, etc., cu atât mai mult că nu cunosc absolut orașul Chișinău, dar în interes de serviciu, aproape în fiecare lună este necesar de a mă deplasa eu sau alți funcționari ai primăriei la Chișinău;
- funcția de primar presupune muncă nenormată, inclusiv pe timp de noapte, în situații neordinare, ceea ce, ca și femeie, nu este posibil să o fac fizic, din motive de securitate, dar și de risc pentru demnitate personală. În acest sens, deseori, în virtutea obligațiilor de funcție în ceea ce privește gestionarea situațiilor de urgență, sunt nevoită să mă deplasez în teritoriu, inclusiv în pădurea din gestiunea Primăriei, pe câmp, etc., pe timp de noapte, la apelul pădurarului, poliției, pompierilor, în legătură cu diverse situații ieșite din comun.

{...} După 07.01.2018 a mai apărut un motiv foarte convingător de a-l păstra pe dl [REDACTAT], care este soțul meu, în funcția de șofer la primăria pe care o conduc: în noaptea de 07.01.2018, în jurul orei 03.20, în gospodăria personală au pătruns persoane necunoscute care au incendiat automobilul personal de model "Dacia Duster" {...}. La 01.02.2018 am fost informați că a fost emisă o ordonanță privind refuzul în începerea urmăririi penale, {...} care vădit indica legătura cauzală a acesteia cu funcția de demnitate publică pe care o dețin. În acest moment am înțeles că viața și sănătatea personală, dar și a membrilor familiei mele sunt în pericol, și că nimeni, nici chiar organele de drept nu mă protejează, cu excepția soțului.

{...} În situația noastră, soțul meu nicidecum nu mă poate influența necorespunzător la îndeplinirea obiectivă a atribuțiilor de primar, ba din contra – este unica persoană de încredere care mă poate apăra, cui îi pot încredința mai multe lucruri și care mă însoțește, la necesitate, zi și noapte în locurile și situațiile cele mai complicate din teritoriul administrat și nu numai.

Respectiv, eu consider că în situația descrisă mai sus, nu poate fi prezent conflictul de interese.

{...} Cu toate că alin. (2) la art.10 din Legea nr. 18/2008 prevedea obligația mea de a informa Comisia Națională de Integritate despre depistarea de încălcări ale prezentei legi, eu consider că conflictul de interese, în situația descrisă mai sus, nu a avut loc și, respectiv, nu a fost necesitatea de a informa CNI.

{...} În cazul angajării dlui [REDACTAT] în funcția de șofer, nu am avut nici un interes personal, a prevalat interesul public, asigurând prin această acțiune buna funcționare a primăriei.

{...} De asemenea, Vă informez, că la 11.11.2020, [REDACTAT] a fost eliberat din funcția de șofer al Primăriei Borogani, din proprie inițiativă {...}”.

La fel, la data de 24.11.2020, prin demersul înregistrat în cancelaria ANI cu nr. 9043, dna Savițki Elena a solicitat acordarea posibilității de a face cunoștință cu materialele dosarului de control, măsură care a fost întreprinsă, fapt pentru care dumneaei a și consemnat.

Aprecierea inspectorului de integritate.

Potrivit art. 31 din *Legea integrității* nr. 82/2017, controlul conflictelor de interese ale agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale,

În conformitate cu prevederile art. 6 din *Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, nr. 132/2016, în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Conform art. 19 lit. b) din aceeași lege, controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese se efectuează de către inspectorul de integritate.

Potrivit anexei din *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, primarul este o persoană cu funcție de demnitate publică, fiindu-i aplicabile atât prevederile actului normativ precitat, cât și prevederile *Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local* coroborate cu cele ale *Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală*.

În conformitate cu prevederile art. 3, alin. (1), lit. a) din *Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere (abrogată din 01.08.2016)* și art. 3, alin. (1), lit. a) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*, dna Savițki Elena, deținând în perioada 2015-2019 și 2019 - prezent o funcție de demnitate publică prevăzută în anexa la *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și anume cea de primar în s. Borogani, r-l Leova, este subiect al declarării averii și intereselor personale*.

Examinînd declarațiile cu privire la venituri și proprietate și cele de avere și interese personale depuse în toată această perioadă de dna Savițki Elena, inspectorul de integritate a constatat că, la Cap. II – „*Veniturile obținute de subiectul declarării, de membrii familiei lui și de concubina/concubinul lui, atât în țară cât și în străinătate*”, dna Savițki reflectă venitul soțului său, dl [REDACTAT] drept venit salarial încasat de la primăria s. Borogani, r-l Leova, după cum urmează:

- Pentru anul 2015 – 11400 lei;
- Pentru anul 2016 – 13013,48 lei;
- Pentru anul 2017 – 18481,97 lei;
- Pentru anul 2018 – 22813,86 lei;
- Pentru anul 2019 – 21925,06 lei;

Conform art. 11, alin. (2) din *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, demnitarul este obligat să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese*.

Dat fiind faptul că dna Savițki Elena și-a exercitat/exercită mandatele de primar al acestei localități în perioada 2015-prezent, inspectorul de integritate remarcă faptul că, actele juridice și administrative emise, încheiate și semnate de către dumneaei urmează a fi împărțite în 2 categorii distincte:

- Cele care au fost au fost emise, încheiate și semnate pînă la data de 01.08.2016, fiind guvernate de prevederile *Legii nr. 16/2008* cu privire la conflictul de interese;
- Cele care au fost au fost emise încheiate și semnate după data de 01.08.2016, fiind guvernate de prevederile *Legii nr. 133/2016* privind declararea averii și intereselor personale.

1. *Actele juridice și administrative adoptate, coordonate, încheiate și semnate de către dna Savițki Elena pînă la data de 01.08.2016, fiind guvernate de prevederile Legii nr. 16/2008*

cu privire la conflictul de interese (abrogate prin Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale).

La data de 04.01.2016, dna Savițki Elena, în calitate de primar în s. Borogani, r-l Leova a emis Dispoziția nr. 4 “Cu privire la angajare” în privința soțului acesteia – dl [REDACTED]. În aceeași zi dumneai semnează cu soțul său Contractul individual de muncă, nr.1, și contractul (fără număr) de răspundere materială integrală și îi aprobă acestuia fișa postului.

Atât informația conținută în Registrul de stat al populației, cât și cele din declarațiile de avere și interese personale confirmă relația de persoane apropiate (soție-soț) dintre dna Savițki Elena și dl [REDACTED].

Dat fiind faptul că emiterea actelor administrative și semnarea/încheierea actelor juridice sus menționate a avut loc în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008, inspectorul de integritate consideră imperios ca situația respectivă urmează a fi analizată prin prisma prevederilor acestei legi.

În atare context, de jure dna Savițki Elena și dl [REDACTED] se considerau persoane apropiate în sensul prevederilor art. 2 din *Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese*.

În vederea aprecierii și încadrării juridice a acțiunilor admise de dna Savițki Elena, prevederile art. 2 al *Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese* (abrogate prin Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale) reglementau următoarele noțiuni:

conflict de interese – conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art.3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii;

interes public – interesul general al societății ca persoanele care dețin funcții publice să ia, în îndeplinirea atribuțiilor lor de serviciu, decizii imparțiale și legitime;

interes personal – orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art.3 care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora;

persoane apropiate – soțul (soția), persoanele înrudite prin sînge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră).

Astfel, din normele aplicabile speței prevăzute la art. 11 alin. (1) al *Legii cu privire la conflictul de interese nr. 16/2008*, rezultă că, tratarea conflictului de interese se exprima prin cerințele ce se înaintau persoanelor vizate de a accepta responsabilitatea pentru identificarea intereselor lor personale, care puteau intra sau erau în conflict cu îndatoririle lor oficiale, precum și prin cerințele ce se înaintau acestor persoane și organizațiilor publice de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

Tot în actul normativ respectiv, la art. 11 alin. (2), legiuitorul stabilea că soluționarea conflictului de interese trebuia efectuată prin examinarea situației de conflict de interese, prin determinarea și aplicarea soluției adecvate pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

La art. 9 alin. (2) era prevăzut faptul că conducătorii organizațiilor publice vor anunța Comisia Națională de Integritate despre conflictele de interese în care se află.

Aflată în cele 4 (patru) situații de conflict de interese, dna Savițki Elena era obligată să le trateze prin acceptarea responsabilității pentru identificarea intereselor personale, reieșite din relațiile sale cu dl [REDACTED], care erau în conflict cu îndatoririle sale ca primar, precum și prin

acceptarea responsabilității de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictelor de interese în care se afla.

În acest sens, unica conduită legală a primarului era să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, Comisia Națională de Integritate, că este afectat de conflicte de interese în exercitarea atribuțiilor de primar.

Totodată, dânsa urma să aștepte reacția Comisiei Naționale de Integritate fără a se implica în procesul de luare a deciziilor, de emitere, încheiere și semnare a actelor administrative și juridice pe marginea angajării soțului dumneaei, or dna Savițki a avut obligația să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese: de a servi interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, de a asigura transparența și controlul public al activității, de a manifesta responsabilitate individuală și exemplul personal, de a lua decizii conducându-se de legislația corespunzătoare și de politica statului în domeniul respectiv, ținând cont de interesul public și renunțând la interesele personale.

La caz, din punctul de vedere și materialele prezentate de subiectul controlului, inspectorul nu identifică probe care ar demonstra că dna Savițki Elena, a informat Comisia Națională de Integritate despre cele 4 (patru) conflicte de interese în care s-a aflat și nici probe care ar demonstra că tratarea și soluționarea acestor conflicte a avut loc în modul prevăzut la art. 11 din *Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16/2008*, cu modificările în vigoare la data emiterii actelor administrative și încheierii/semnării contractelor ce vizau persoana apropiată.

În același timp, inspectorul de integritate precizează că, *pentru actele administrative și juridice sus numite emise și încheiate/semnate în privința persoanei apropiate în situații de conflict de interese, dna Savițki Elena nu poate fi sancționată dat fiind faptul că aceste acțiuni s-au consumat în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare pînă la 01.08.2016) care a fost abrogată prin Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale*, motiv pentru care nu va mai face referință la actele juridice și administrative prenotate.

2. Actele administrative emise și semnate de către dna Savițki Elena după data de 01.08.2016, fiind guvernate de prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

Examinînd actele administrative (dispozițiile) emise și semnate de către dna Savițki Elena în perioada 01.08.2016-și pînă la data inițierii controlului în privința soțului acesteia, coroborîndu-le cu prevederile legislației în vigoare la momentul emiterii/semnării acestor acte, inspectorul de integritate reține faptul că, reeșind din prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (conform redacției în vigoare din 01.08.2016, respectiv, redacției în vigoare din 12.01.2018), la noțiunea de persoană apropiată prevăzută la art. 2 din Legea prenotată, nu se regăsea soțul/soția subiectului declarării.

Potrivit celor relatate, rezultă că pentru perioada respectivă (01.08.2016-29.06.2018) dnei Savițki Elena nu-i poate fi atribuită calitatea de persoană apropiată a dlui [REDACTAT].

Potrivit art. 2, din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (conform modificărilor în vigoare din 29.06.2018)*:

persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților care îi revin potrivit legii,

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

În conformitate cu art. 12, alin. (3) din *Legea* nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, **conflictul de interese real** apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În conformitate cu prevederile art. 12, alin. (7), din *Legea* nr. 133/2016 *privind declararea averii și intereselor personale*, dna Savițki Elena, exercitând mandatul de primar în s. Borogani, r-l Leova, era obligată să informeze ANI imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5) și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese. Subsecvent, potrivit dispozițiilor art. 31 al *Legii integrității*, nr. 82/2017, controlul conflictelor de interese ale agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

Astfel, inspectorul de integritate a stabilit faptul că dna Savițki Elena a emis și semnat în privința persoanei apropiate, dlui [REDACTAT], soțul acesteia, următoarele acte administrative:

1. Dispoziția nr.09 C din 06.02.2019 “Cu privire la acordarea premiului anual personalului din unitățile bugetare pentru 2018”;
2. Dispoziția nr.07 C din 06.02.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
3. Dispoziția nr.22 C din 08.04.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
4. Dispoziția nr.25 din 03.05.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
5. Dispoziția nr.28 C din 31.05.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
6. Dispoziția nr.41 C din 10.07.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;

7. Dispoziția nr.59 C din 09.09.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
8. Dispoziția nr.84 C din 04.11.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
9. Dispoziția nr.87 C din 04.12.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
10. Dispoziția nr.2 C din 02.01.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
11. Dispoziția nr.37 C din 05.03.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
12. Dispoziția nr.38 C din 01.04.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
13. Dispoziția nr.55 C din 05.05.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
14. Dispoziția nr.56 C din 04.06.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
15. Dispoziția nr.69 C din 06.07.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
16. Dispoziția nr.76 C din 03.08.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
17. Dispoziția nr.81 C din 08.09.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”.

Conform art. 14, alin. (3) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Savițki Elena, i-a fost interzisă întreprinderea oricărei acțiuni în sensul emiteri/semnării celor 17 (șaptesprezece) Dispoziții în privința persoanei apropiate, cu excepția abținerii.

Art. 14, alin. (4) a legii prenotate stipulează expres că, subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea de luare a deciziilor.

Aflat în cele 17 (șaptesprezece) situații de conflict de interese, dna Savițki Elena era obligată să le trateze prin acceptarea responsabilității pentru identificarea intereselor personale, reieșite din relația sa cu dl [REDACTED], care erau în conflict cu îndatoririle sale ca primar, precum și prin acceptarea responsabilității de a lua măsuri pentru soluționarea pozitivă a conflictelor de interese în care se afla.

În acest sens, unica conduită legală a primarului era să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, ANI, că este afectat de conflicte de interese în exercitarea atribuțiilor de primar.

Totodată, dânsa urma să aștepte reacția ANI fără a se implica în procesul de emiterie și semnare a actelor administrative (dispozițiilor) prenotate.

Potrivit prevederilor art. 10, alin. (1) al *Legii nr. 768/2000* privind statutul alesului local, primarul este dator să fie demn de încrederea alegătorilor și să contribuie prin exemplul personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației.

La caz, din punctul de vedere prezentat de subiectul controlului, inspectorul nu identifică probe care ar demonstra că dna Savițki Elena a informat ANI despre cele 17 (șaptesprezece) conflicte de interese în care s-a aflat și nici probe care ar demonstra că

tratarea și soluționarea acestor conflicte a avut loc în modul prevăzut la art. art. 14, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, la data emiterii/semnării actelor administrative litigioase ce vizează persoana apropiată - soțul acesteia. Or, argumentele dnei Savițki Elena privind motivele pentru care și-a angajat soțul în calitate de șofer la autoritatea publică pe care o conduce nu sunt în măsură să prevaleze asupra imperativității legale impuse de legiuitor în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese, motiv pentru care le califică drept critice.

Dna Savițki Elena, în virtutea funcției deținute, a avut obligația de a se conforma cadrului legal în materie de conflicte de interese. Prin urmare, neaplicarea conformă a legii nu prezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere, or, în sensul principiului *nemo legem ignorare censetur*, legea este opozabilă erga omnes și se aplică ca atare, chiar dacă la momentul săvârșirii unei fapte ce intră sub incidența ei, legea a fost ignorată volitiv sau din eroare. Astfel, expunerea în punctul de vedere a dezacordului subiectului declarării asupra faptului că emiterea actelor administrative în privința persoanei apropiate nu poate constitui conflict de interese (în accepțiunea dnei Savițki) urmează a fi respins de către inspectorul de integritate, dat fiind faptul că normele legale care reglementează comportamentul subiectului în materie de conflicte de interese reprezintă în sine *norme imperative sau categorice* adică cele de la dispoziția cărora nu se admite nici o derogare, sub sancțiune. Or, prin instituirea acestora legiuitorul nu a lăsat la discreția subiecților declarării latitudinea de a-și alege comportarea în ipoteza dată.

Raportate la cadrul legal pertinent cazului și materialul probatoriu disponibil controlului, inspectorul de integritate constată că argumentele invocate de dna Savițki Elena nu sunt concludente și pertinente, motiv pentru care acestea urmează a fi respinse.

Potrivit art. 12, alin. (10) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ***conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).***

Consultând Sistemul de management a documentelor electronice al Autorității Naționale de Integritate cât și Registrul de declarare al conflictelor de interese ținute de instituția prenotată, inspectorul constată lipsa declarării cărorva conflicte de interese apărute și declarate conform rigorilor legale de către subiectul declarării menționat supra în exercitarea mandatului de primar.

Conform art. 38 alin. (1), lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Potrivit art. 23, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.*

Conform art. 23 alin. (6) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*, subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin.(3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

Potrivit art. 23 alin. (8) al *Legii nr. 133/2016* privind declararea averii și intereselor personale, Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

În conformitate cu art. 22, alin. (1), lit. (b) din *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, exercitarea mandatului încetează în caz de stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese*. Or, interesul public este afectat de cel personal, deja în cazul în care obiectivitatea deciziei poate fi pusă la îndoială din cauza legăturilor de afinitate, care pot crea situații de preferință.

Totodată, inspectorul de integritate menționează că potrivit prevederilor art. 5, alin. (4), lit. a¹) din *Legea nr. 768/200* cu privire la statutul alesului local și art. 28, alin. (2), lit. d¹) din *Legea nr. 436/2006* privind administrația publică locală, *mandatul de primar încetează înainte de termen în caz de stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese*.

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctul de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate **concluzionează** că dna Savițki Elena, în calitate de primar al satului Borogani, r-l Leova, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată (soțul) a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea în conformitate cu art. 9, alin. (1), lit. a), alin. (2) al *Legii nr. 16/2008* cu privire la conflictul de interese (în vigoare pînă la 01.08.2016) a conflictului de interese real care a generat emiterea la data de 04.01.2016 a *Dispoziției nr. 4 “Cu privire la angajare” semnarea Contractului individual de muncă, nr.1, Contractului (fără număr) de răspundere materială integrală și aprobarea fișei postului în privința dlui [REDACTAT]*.

✓ nedeclararea în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. a)-b) și alin. (5)-(7) din *Legea nr. 133/2016* privind declararea averii și a intereselor personale, *imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, Autorității Naționale de Integritate, despre conflictele de interese reale în care se afla;*

✓ nesoluționarea conflictului de interese real în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din *Legea nr. 133/2016* privind declararea averii și a intereselor personale;

✓ emiterea și semnarea în privința persoanei apropiate – dlui [REDACTAT] (soțul), a următoarelor acte administrative:

1. Dispoziția nr.09 C din 06.02.2019 “Cu privire la acordarea premiului anual personalului din unitățile bugetare pentru 2018”;

2. Dispoziția nr.07 C din 06.02.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
3. Dispoziția nr.22 C din 08.04.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
4. Dispoziția nr.25 din 03.05.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
5. Dispoziția nr.28 C din 31.05.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
6. Dispoziția nr.41 C din 10.07.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
7. Dispoziția nr.59 C din 09.09.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
8. Dispoziția nr.84 C din 04.11.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
9. Dispoziția nr.87 C din 04.12.2019 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
10. Dispoziția nr.2 C din 02.01.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
11. Dispoziția nr.37 C din 05.03.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
12. Dispoziția nr.38 C din 01.04.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
13. Dispoziția nr.55 C din 05.05.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
14. Dispoziția nr.56 C din 04.06.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
15. Dispoziția nr.69 C din 06.07.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
16. Dispoziția nr.76 C din 03.08.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”;
17. Dispoziția nr.81 C din 08.09.2020 “Cu privire la stabilirea sporului pentru performanță”.

fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12 alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 și 39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23, alin. (4), (6) și (8) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, art. 5, alin. (4), lit. a¹) din Legea 768/2000 privind statutul alesului local și art.28, alin. (2), lit. d¹ din Legea 436/2006 privind administrația publică locală inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dna Savițki Elena, primar al s. Borogani, r-l Leova, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

- ✓ nedeclararea (neinformarea) în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. a)-b), alin. (5) și alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, Autorității Naționale de Integritate, despre conflictele de interese reale în care se afla.*
- ✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ emiterea și semnarea în privința persoanei apropiate – dlui [REDACTED] (soțul), a celor 17 Dispoziții (acte administrative),

fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12 alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

2. Se decede dna Savițki Elena din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, inclusiv mandatul de primar, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

3. Se sesizează Oficiul teritorial Hîncești al Cancelariei de Stat, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de revocare a dnei Savițki Elena din funcția de primar al s. Borogani, r-l Leova.

4. Se înscrie, dna Savițki Elena, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

5. Se aduce la cunoștința dnei Savițki Elena actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 15 zile de la primirea acestuia în instanța de contencios administrativ (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev, 3, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Natalia IVANOV